

В. О. Терлецька¹, І. В. Прокопенко²

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
ORCID: ¹ 0000-0002-9334-2557, ² 0000-0003-3178-7187

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ У СВІТІ

<http://doi.org/>

© Терлецька В. О., Прокопенко І. В., 2022

Розкрито сутність венчурного бізнесу, його роль і значення. Визначено вагомість держави як одного із зацікавлених учасників ринку венчурного капіталу. Досліджено і сформовано цілі системи державного фінансування венчурної діяльності. Визначено і розкрито методи державного стимулювання венчурного фінансування. Розглянуто п'ять основних типів розподілу бюджетних ресурсів. Досліджено елементи системи державного стимулювання ринку венчурного капіталу у різних країнах на прикладах. Сформовано систему організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні, спираючись на результати дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених.

Ключові слова: венчурне фінансування, венчурний бізнес, інноваційні підприємства, інноваційні проекти.

Постановка проблеми

Венчурний бізнес є найбільш ефективною формою інноваційного підприємництва, а також економічним інструментом фінансування введення в експлуатацію компаній, їх розвитку, придбання інвестором при реструктуризації їх власності. У світовій практиці використовується безліч різноманітних методів державного стимулювання венчурного бізнесу, які на практиці показали свою ефективність і результативність. Разом з тим, питанням стимулювання венчурного бізнесу в Україні поки що надається недостатньо уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Огляд наукових публікацій та досліджень свідчить, що питаннями державного стимулювання венчурного бізнесу займалися ряд вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких: П. П. Федорович [1], П. С. Харів [1], О. М. Дюгованець [2], Л. Лапицька [3], О. А. Єремченко [4], Н. М. Форнштейн [5], J. Li [6], M. G. Colombo [7], D. J. Cumming [7], S. Vismara [7], О. М. Ястремська [8], О. Т. Поліщук [12], О. А. Поліщук [12], W Meske. [13], С. А. Егоров [14], О. Є. Кузьмін [16], О. Г. Мельник [17], М. Є. Адамів [17], А. Б. Омелянчук [17], О. І. Карий [18], Й. М. Петрович [19], О. В. Кривешко [19], І. О. Ступак [19], Н. Ю. Подольчак [20] та інші.

Огляд наукових джерел, які розкривають питання державного стимулювання венчурного бізнесу вимагає подальшого опрацювання, а наявні розробки мають теоретично-узагальнений та рекомендаційний характер, оскільки містять лише окремі аспекти та дискретні компоненти системи державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні. Вищесказане актуалізує дослідження, аналізування та формування системи організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

У сьогоденних умовах функціонування питання державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні потребує подальшого опрацювання, а наявні розробки містять узагальнений та рекомендаційний характер, оскільки пояснюють лише окремі аспекти системи організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні. Зважаючи на значну роль та вагоме значення системи менеджменту та організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні та з урахуванням її відсутності на правовому рівні, доцільно сформулювати систему організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні, спираючись на результати дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, а також на офіційні положення організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу у інших країнах.

Методи дослідження

У даному дослідженні використовувалися як загальнонаукові методи, емпіричні, так і теоретичні, зокрема, метод аналізу (при дослідженні цілей системи державного фінансування венчурної діяльності), синтезу (при формуванні узгоджених цілей системи державного фінансування венчурної діяльності), узагальнення та пояснення, класифікація, а також системний (при формуванні організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні). Крім цього застосувалися спеціальні методи дослідження, зокрема, формально-логічний та порівняльний методи наукового пізнання.

Виклад основного матеріалу

Сучасний етап науково-технічної революції характеризується зростаючим динамізмом економічних процесів, прискореним оновленням асортименту споживчих товарів, технологічних рішень, виникненням і розвитком принципово нових галузей виробництва, продукція яких мала б максимально задовольняти потреби споживачів, не обмежуючись межами існуючих досягнень.

З огляду на те, що венчурний бізнес призводить до створення нових високотехнологічних робочих місць, забезпечує зростання податкових надходжень та соціальних відрахувань, сприяє вирівнюванню регіонального розшарування, досягненню конкурентоспроможності підприємств та галузей економіки, підтримує повсюдний розвиток інфраструктури країни, забезпечує нові робочі місця, нові ринки та товари, тим самим зменшує безробіття, покращує національний, регіональний і індивідуальний добробут в країні, сприяє економічному і соціальному розвитку, забезпечує при цьому державну економічну безпеку доцільним є розквіт венчурного бізнесу і в Україні.

Держава є одним із важливих учасників ринку венчурного капіталу. Головними цілями системи державного фінансування венчурної діяльності є: стимулювання інвестиційної та інноваційної активності економічних агентів; підвищення норми прибутку учасників інвестиційної венчурної угоди; пом'якшення кон'юнктурних коливань на ринку венчурного капіталу; створення розвинених ліквідних ринків венчурного капіталу.

Крім цього, методи державного стимулювання венчурного фінансування поділяють на фінансові й нефінансові.

Фінансове стимулювання передбачає вплив держави на показники фінансового стану економічних суб'єктів. Держава прямо або опосередковано слугує покращенню показників фінансового стану учасників венчурного бізнесу, підвищенню запасів фінансової міцності та створенню додаткових резервів для покриття можливих збитків. Основними методами прямої фінансової державної підтримки є як фінансування бюджетних коштів у венчурні інноваційні підприємства, так і акумулювання бюджетних коштів у приватних чи державних фондах венчурного капіталу із подальшим їх розподілом за перспективними проектами.

До методів непрямой фінансової підтримки належать як фінансові, так і юридичні механізми, що розширюють ринкові канали ресурсів для інноваційних підприємств. До них відносять надання

податкових стимулів інвесторам, які вкладають кошти у фонди ризикового капіталу або безпосередньо в розвиток нових фірм; створення сприятливих фінансових режимів для інноваційних підприємств; забезпечення фінансових державних гарантій інвесторам. Для прикладу, уряд Голландії організував схему гарантій активів (The Private Participation Guarantee Order Scheme, 1981 р.) за якою поверталось близько 50 % потенційних втрат інвесторів від участі в новостворених компаніях у випадку їх банкрутства. Схожі схеми використовувалися в Австрії, Данії та Фінляндії [2, 5, 7].

Нефінансові методи державної підтримки спрямовані на формування сприятливого економічного середовища для функціонування венчурного капіталу. Вони не впливають на показники фінансового стану суб'єктів венчурних відносин, проте дозволяють скоротити об'єктивні ризики. До таких методів відносять: формування фондового ринку, спеціалізованих бірж для торгівлі цінними паперами нових компаній (NASDAQ, EASDAQ); організування ефективної системи захисту інтелектуальної власності; сприяння в підготовці та підвищенні кваліфікації спеціалістів; розроблення та прийняття законодавчих актів, які регулюють інвестиційні можливості інституціональних інвесторів.

Крім цього, держава поряд із забезпеченням регулюючої та законодавчої функції може виступати в ролі генерального партнера, створюючи керовані державою венчурні фонди, а також у ролі партнера з обмеженою відповідальністю, створюючи спонсорвані державою венчурні фонди, кошти яких інвестуються у приватні венчурні фонди [4, 6, 8].

Разом з тим, існує безліч форм, у яких кошти держави спрямовуються на підтримку ринку венчурного капіталу. За даними [4, 10] виділяють п'ять основних типів розподілу бюджетних ресурсів до яких належать: співфінансування, інвестиційні субсидії для венчурного капіталу, гарантії інвестицій у венчурний капітал, гарантії позик для венчурного капіталу та створення фонду фондів. Доцільно розглянути кожен тип розподілу бюджетних ресурсів.

Співфінансування представляє собою форму прямих державних інвестицій у малі та середні підприємства на ранніх етапах розвитку через керовані державою венчурні фонди. Держава стимулює великий бізнес підтримувати високотехнологічні стартапи, розділяючи при цьому інвестиційні ризики з приватними венчурними компаніями.

Інвестиційні субсидії для венчурного капіталу, при якому венчурний фонд, керований державою, субсидує інвестиційні витрати приватних осіб венчурних компаній через виділення безповоротного гранту та не має частки в компанії, яка отримала субсидії [4, 6, 12].

Гарантії інвестицій у венчурний капітал спрямовані на підтримку високотехнологічних стартапів на ранніх стадіях. Венчурний фонд, керований державою, надає субсидію для покриття витрат на НДДКР, а також може виділити другий грант для субсидування витрат на масове виробництво нового продукту. Зобов'язання венчурної компанії полягають у наданні безкоштовних послуг наставництва стартапу протягом перших двох років, та наступні інвестиції після закінчення цього періоду.

Гарантії позик для венчурного капіталу направлені на забезпечення доступу приватних осіб венчурних інвесторів до вільних грошових засобам над ринком. Гарантія за кредитом сприяє зниженню ризиків кредиторів та стимулює дрібних інвесторів вкладати кошти у швидкозростаючі підприємства.

Фонд фондів є однією з найпоширеніших форм підтримки інвестицій у передові технології з боку держави. Значні кошти та зусилля щодо підтримки ринку венчурного капіталу за рахунок коштів державного та регіональних бюджетів демонструє протягом останніх 20 років Китай, де венчурний капітал, що підтримується державою, розглядається як один із ключових інструментів науково-технологічної політики країни. За даними [4], у Китаї так розподіляється близько 93% бюджетних коштів, спрямованих на розвиток венчурної галузі та підтримку високотехнологічних стартапів [7, 19]. В разі створення фонду фондів, кошти бюджету інвестуються у фонди венчурного капіталу. Така форма підтримки галузі заохочує створення більшої кількості незалежних венчурних фондів та максимізує обсяг венчурного капіталу, доступного новим високотехнологічним компаніям.

Венчурне фінансування у розвинених країнах є потужним важілем розвитку інноваційних проєктів.

Досвід Європи засвідчує, що участь держави гарантує більш сприятливі умови ведення бізнесу для отримувачів венчурного капіталу.

У США венчурні організації фінансують інноваційні проєкти, що отримали світовий успіх, такі як Microsoft, Google та Apple, що на початкових етапах фінансувалися венчурними організаціями.

У Фінляндії найважливіший внесок у створення ефективної моделі інноваційної економіки внесла зусилля організація Tekes, що фінансує прикладні дослідження і розробки успішних фінських хайтек-компаній.

Уряд Данії, що фінансував фонд VaekstFonden, не вимагає відшкодування наданих кредитів у випадку провалу інноваційних проєктів малого бізнесу, розрахованих на створення нових технологій.

Діюча в Нідерландах схема Technical Development Credits передбачає надання малому бізнесу позик, що можуть не повертатися у випадку технічної чи комерційної невдачі.

Шведський інвестиційний фонд ALMI Foretagspartner AB, основним акціонером якого є уряд, звільняє фірми, що одержали на 6–10 років кредити з метою забезпечення стартового капіталу, від сплати відсотків у перші два роки і виплати самого боргу по позиці протягом перших чотирьох років.

Китай прагне переглянути свою модель зростання, активно просуваючи технологічні інновації та підприємництво, проте нестача фінансування стримує нові технологічні підприємства на ранніх стадіях розвитку венчурного капіталу. Для заповнення цієї прогалини в країні були створені великі венчурні компанії, що підтримуються центральним урядом, і на місцевих рівнях діють десятки таких схем [1].

В Україні діючими є фонди “Україна”, “Black Sea Fund”, “Western NIS Enterprise Fund”, їх фінансування здійснюється за рахунок коштів Європейського банку реконструкції та розвитку, а також уряду США. Разом із цим, відсутні вітчизняні банки та фонди, які фінансують інноваційні підприємства. Це пов’язано з тим, що українські бізнесмени не мають необхідних для цього коштів. З іншого – ризиковий бізнес передбачає наявність ефективного законодавства, а в Україні відсутні законодавчо закріплені можливості венчурного фінансування [8]. В Україні функціонують різноманітні венчурні структури, проте потрібно розробити сприятливу законодавчу основу для їх функціонування та розвитку.

За даними [9], в Україні в цілому створена відповідна нормативно-правова база, що визначає правовий статус суб’єктів інноваційної системи, і яка дозволяє їм функціонувати в межах рамкового законодавства. Водночас ефективність такого функціонування не є високою, чому сприяють недосконалі правові механізми та неузгодженість між актами законодавства різних галузей. Крім того, доки в Україні відсутній або є недостатнім відповідний правовий інструментарій, який би сприяв розвитку венчурних фондів.

ЗУ “Про інноваційну діяльність” [11] визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом. У законі зазначено, що головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Основними принципами державної інноваційної політики є [11]: орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України; визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; створення умов для

збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу; забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок; фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності сприяння розвитку інноваційної інфраструктури; інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності базується на Конституції України і складається із законів України “Про інвестиційну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну експертизу”, “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

За інформацією [10, 16, 18], в Україні загальна система оподаткування стосується більшості юридичних осіб в той час як корпоративні інвестиційні фонди (КІФ) в порівнянні з іншими юридичними особами, мають унікальні податкові преференції. Так, всі доходи від операцій з їх активами звільняються від оподаткування податком на прибуток. Тому більшість підприємців переходять на структурування бізнесу через КІФ. В активах венчурних КІФ може бути практично необмежена кількість майна, до переліку таких активів можуть входити як грошові кошти, так і цінні папери, нерухомість, корпоративні права та інші. Також в активах фонду можуть бути векселі, договори відступлення прав вимоги, дорогоцінні метали та права інтелектуальної власності.

Позика, яку КІФ надає компанії, в якій володіє часткою 10 % і більше статутного капіталу, є відсотковою. Відсоток, який компанія сплачує на фонд відносить до статті витрат компанії, а відсотки, які сплачуються за користування позикою, повертаються на персональний КІФ компанії з подальшою можливістю реінвестування, виплати дивідендів фізичним особам та інших операцій, так як вважається доходом КІФ. Схожий ефект мають такі інструменти, як роялті на торгові марки, промислові зв'язки та інші об'єкти права інтелектуальної власності [10].

Враховуючи вищесказане, виділяють такі переваги структурування бізнесу через корпоративний фонд, а саме: відповідно до Податкового кодексу України, будь які доходи від здійснення операцій з активами КІФ не підлягають оподаткуванню податком на прибуток. Оподатковується лише позитивна різниця між придбаними акціями учасником фонду та викупленими акціями при виході учасника з Фонду. Дивіденди, які виплачуються фондом на користь фізичних осіб – оподатковуються за пільговою ставкою 9 % (+ 1,5 % військовий збір). На відміну від використання офшорів, як механізму уникнення оподаткування доходів, використання корпоративного інвестиційного фонду є абсолютно легальним та доступним механізмом, що регулюється нормами українського законодавства [10, 11].

Враховуючи закордонний досвід [1–20], для забезпечення виходу України з важкої системної кризи і переходу до стійкого економічного розвитку, необхідно активізувати інноваційну діяльність, запустити її ринкові механізми, використовуючи джерела фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що прискорить впровадження результатів у виробництво. Сьогодні рівень економічного розвитку визначається не масштабами виробництва, а інноваційною спрямованістю і гнучкістю управління, серед найважливіших питань в Україні постають питання стимулювання системних нововведень, починаючи від фундаментальних досліджень, стадій впровадження нових технологій, товарів та послуг і закінчуючи комерційним освоєнням новинок, тобто створення умов, які сприятимуть активізації венчурної інноваційної діяльності.

Система організаційно-правових заходів державного стимулювання венчурного бізнесу в Україні повинна базуватися на законодавчих та інших нормативно-правових актах щодо забез-

печення дотацій зацікавленим сторонам венчурного бізнесу та проведення науково-технічної та фінансової політики, а саме:

1. Формування венчурного законодавства. Так як венчурний бізнес в Україні знаходиться на ранній стадії розвитку, важливо на ранніх етапах розвитку створити цивільне законодавство щодо закріплення прав власності венчурних структур.

2. Створення сприятливих умов для розвитку венчурного бізнесу через сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, важливим елементами якої є технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій та венчурні структури. Важливим елементом є поєднання всіх елементів інноваційної інфраструктури в інформаційну мережу, що дозволить взаємодіяти бізнесу й капіталу, авторам проєктів з потенційними інвесторами та сприятиме встановленню партнерських відносин, одержанню всебічної інформації про останні тенденції та перспективи венчурної індустрії, демонстрації можливостей інноваційного бізнесу.

2. Формування та забезпечення реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності, а також створення єдиної сприятливої державної політики щодо захисту венчурних інвесторів, залучення інвестиційних капіталів і технологій.

3. Надання пільг в оподаткуванні венчурним структурам, які здійснюють фінансування проєктів, що відповідають пріоритетним напрямам та стратегії інноваційного розвитку держави, а також формування програм та механізмів застосування податкових канікул для малих та середніх венчурних структур.

4. Зниження державою, як однією із зацікавлених сторін, венчурних ризиків приватних інвесторів, у тому числі шляхом державних гарантій за кредитами, сприяння диверсифікації капіталів приватних венчурних фондів шляхом участі державного венчурного фонду в спеціально відібраних проєктах, впровадження й розробка механізму державного страхування кредитів, що надаються ринковими фінансово-кредитними установами під реалізацію інноваційних проєктів.

5. Захист інтелектуальної власності дослідників та підприємців.

Висновки

Підсумовуючи вищесказане, доцільно зазначити, що за підсумками проведених досліджень можна зробити наступні висновки: для повноцінного функціонування венчурного бізнесу в Україні необхідно запровадити такі економічні та організаційно-правові заходи для усіх учасників ринкової взаємодії: створити систему державних та місцевих гарантій підтримки венчурного бізнесу; запровадити механізми податкових пільг; організувати механізм надання державних гарантій венчурними фондами малого бізнесу в технологічні фірми; сформувати економічні, правові та організаційні умови залучення до фінансування пенсійні фонди, страхові компанії тощо; застосувати дієвий механізм стимулювання венчурного інвестування коштами місцевих бюджетів із перспективою організації мережі регіональних венчурних фондів, які надавали б новим компаніям не тільки фінансову допомогу, але й здійснювали б висококваліфіковане всебічне керівництво їх діяльністю тощо.

Перспективи подальших досліджень

Наступну статтю планується присвятити моделювання розвитку венчурного бізнесу в Україні, оскільки на сьогодні найбільш ефективною формою інноваційного підприємництва є венчурний бізнес, що є економічним інструментом фінансування введення в експлуатацію компаній, їх розвитку, а також придбання інвестором при реструктуризації їх власності, стрімко розвивається.

1. Федорович П. П., Харів П. С. (2008). Моделювання розвитку венчурного бізнесу: *[монографія]*. Тернопіль, 212 с.

2. Дюгованець О. М. (2011). Світова практика державного фінансування венчурної діяльності. *Економічний часопис XXI*. Вип. 1-2'2011, С. 41–44.

3. Лапицкая Л. М. (2019). Венчурное финансирование: *учеб. пособ.* Минск: БГУ, С. 184.

4. Еремченко О. А. (2021). Фонды специализированных венчурных фондов как инструмент поддержки инвестиций в передовые технологии. *Экономика науки*, Т. 7, № 3, С. 217–226.

5. Форнштейн Н. М. (1998). Венчурное финансирование: теория и практика: учеб. пособ. Москва: АНХ, С. 272.

6. Li J. (2016). Government-Backed Venture Capital as a Science, Technology and Innovation (STI) Policy Instrument: A Chinese Perspective. *STI Policy Review*, No. 7(1), P. 66–86.

7. Colombo M. G., Cumming D. J., Vismara S. (2016). Governmental venture capital for innovative young firms. *The Journal of Technology Transfer*, No. 41(1), P. 10–24.

8. Ястремська О. М. (2014). Технологічне оновлення суб'єктів господарювання на основі інноваційного розвитку. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*, № 1 (25), С. 4–14.

9. Інноваційна політика: Європейський досвід та рекомендації для України (2011). Проект ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”. Київ: Фенікс, 214 с.

10. Структурування бізнесу через КІФ – Investment-partners. URL: <https://ip-am.com.ua/service/strukturuвання-biznesu-cherez-kif/>

11. Закон України “Про інноваційну діяльність”: док. 40-IV від 05.12.2012, підстава – 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv#Text>

12. Поліщук О. Т., Поліщук О. А. (2017). Сучасний стан та шляхи розвитку системи державного регулювання венчурної індустрії України. *Економіка і організація управління*. Вип. 3, С. 72–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_3_9

13. Meske W. (2010). What future for S&T in the CEECS in the 21st century. From system transformation to European integration. *Science and technology in Central and Eastern Europe at the beginning of the 21st century*. Munster: LitVerlag, pp. 443–478.

14. Егоров С. А. (2007). Инструменты комплексной венчурной государственной поддержки. *Проблемы управления*, № 2(23), С. 129–134.

15. Терлецька В. О. (2020). Моделі державної підтримки розвитку венчурного бізнесу у світі. *Проблеми економіки та управління*, № 2(6), С. 86–93.

16. Кузьмін О., Терлецька В. (2020). Особливості побудови та функціонування венчурних структур. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. Вип. 2, № 2, С. 145–153.

17. Мельник О. Г., Адамів М. Є., Омелянчук А. Б. (2021). Технологія налагодження співпраці венчурного інвестора та інноваційного підприємництва. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, № 3 (1), С. 167–176.

18. Карий О. І. (2011). Комплексний розвиток міст: теорія та методологія стратегічного планування: [монографія]. Львів, 308 с.

19. Петрович Й. М., Кривешко О. В., Ступак І. О. (2012). Стратегічне управління конкурентоспроможністю промислового підприємства: [монографія]. Львів, 228 с.

20. Подольчак Н. Ю. (2012). Стратегічний менеджмент: навч. посіб. Львів: НУ “Львівська політехніка”, С. 400.

1. Fedorovych P. P., Khariv P. S. (2008). Modeliuvannya rozvytku venchurnoho biznesu [Modeling of venture business development]: [monohrafiia] Ternopil, 212.

2. Diuhovanets O. M. (2011). Svitova praktyka derzhavnoho finansuvannya venchurnoi diialnosti. [World practice of state financing of venture activities]. *Ekonomichniy chasopys XXI*, vol. 1-2'2011, pp. 41–44.

3. Lapitskaya L. M. (2019). Venture financing: textbook allowance. Minsk: BSU (in Russian).

4. Еремченко О. А. (2021) Фонды spetsyalyzirovannykh venchurnykh fondov kak ynstrument podderzhky ynvestytsyi v peredovyye tekhnolohyy [Specialized venture capital funds as a tool to support investment in advanced technologies]. *Экономыка науки*, vol. 7'3. pp. 217–226.

5. Fornshtein N. M. (1998). Venture financing: textbook allowance. Moskva: ANKh (in Russian).
6. Li J. (2016). Government-Backed Venture Capital as a Science, Technology and Innovation (STI) Policy Instrument: A Chinese Perspective. *STI Policy Review*, vol. 7(1), pp. 66–86 (in English).
7. Colombo M. G., Cumming D. J., Vismara S. (2016). Governmental venture capital for innovative young firms. *The Journal of Technology Transfer*, vol. 41(1), pp. 10–24 (in English).
8. Yastremska O. M. (2014). Tekhnolohichne onovlennia subiektiv hospodariuvannia na osnovi innovatsiinoho rozvytku. [Technological renewal of business entities on the basis of innovative development]. *Vestnyk Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, vol. 1 (25), pp. 4–14.
9. Innovatsiina polityka: Yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. Proekt YeS “Vdoskonalennia stratehii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini”. (2011). Kyiv: Feniks (in Ukrainian).
10. Strukturuvannia biznesu cherez KIF. Retrieved from: <https://ip-am.com.ua/service/strukturuvannia-biznesu-cherez-kif/> (accessed 16 February 2022)
11. Zakon Ukrainy “Pro innovatsiinu diialnist’”: dokument 40-IV vid 05.12.2012, pidstava – 5460-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv#Text> (accessed 15 February 2022)
12. Polishchuk O. T., Polishchuk O. A. (2017). Suchasnyi stan ta shliakhy rozvytku systemy derzhavnoho rehuliuвання venchurnoi industrii Ukrainy. [Current state and ways of development of the system of state regulation of the venture industry of Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 3, pp. 72–86. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_3_9 (accessed 1 March 2022)
13. Meske W. (2010). What future for S&T in the CEECS in the 21st century. From system transformation to European integration. Science and technology in Central and Eastern Europe at the beginning of the 21st century. Munster: LitVerlag, pp. 443–478 (in English).
14. Ehorov S. A. (2007). Ynstrumenty kompleksnoi venchurnoi hosudarstvennoi podderzhky. [Instruments of complex venture state support]. *Problemy upravleniya*, No. 2(23), pp. 129–134.
15. Terletska V. O. (2020). Modeli derzhavnoi pidtrymky rozvytku venchurnoho biznesu u sviti. [Models of state support for venture business development in the world]. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, No. 2(6), pp. 86–93.
16. Kuzmin O., Terletska V. (2020). Osoblyvosti pobudovy ta funktsionuvannia venchurnykh struktur. [Features of construction and operation of venture structures]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, vol. 2, No. 2, pp. 145–153.
17. Melnyk O. H., Adamiv M. Ie., Omelianchuk A. B. (2021). Tekhnolohiia nalahodzhennia spivpratsi venchurnoho investora ta innovatsiinoho pidpriemnytstva. [Technology of establishing cooperation between a venture investor and innovative entrepreneurship]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, No. 3 (1), pp. 167–176.
18. Karyi O.I. (2011). Kompleksnyi rozvytok mist: teoriia ta metodolohiia stratehichnoho planuvannia [Integrated urban development: theory and methodology of strategic planning]: [monohrafiia]. Lviv. 308.
19. Petrovych Y. M., Kryveshko O. V., Stupak I. O. (2012). Stratehichne upravlinnia konkurentospromozhnistiu promyslovoho pidpriemstva [Strategic management of industrial enterprise competitiveness]: [monohrafiia] Lviv. 228.
20. Podolchak N. Iu. (2012). Stratehichniy menedzhment: textbook allowance. Lviv: NU “Lvivska politekhnikha”.

STATE SUPPORT FOR VENTURE BUSINESS IN THE WORLD

© *Terletska V. O., Prokopenko I. V., 2022*

Purpose. The aim of the article is to reveal the essence of venture business, its role and significance. Identify the importance of the state as one of the interested participants in the venture capital market. Investigate and form the goals of the system of state financing of venture activities. Identify and disclose methods of state incentives for venture financing. Consider the five main types of budget allocations. Investigate the elements of the system of state incentives for the venture capital market in different countries on examples. To form a system of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine, based on the results of research of domestic and foreign scientists.

Design/methodology/approach. This study used both general scientific methods, empirical and theoretical, in particular, the method of analysis (in the study of the goals of public funding of venture capital), synthesis (in the formation of agreed goals of public finance of venture capital), generalization and explanation, classification and systemic (in the formation of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine). In addition, special research methods were used, in particular, formal-logical and comparative methods of scientific knowledge.

Findings. The article reveals the essence of venture business, its role and significance. The importance of the state as one of the interested participants in the venture capital market has been determined. The goals of the system of state financing of venture activities have been studied and formed. Methods of state stimulation of venture financing have been defined and revealed. Five main types of budget allocation have been considered. The elements of the system of state stimulation of the venture capital market in different countries have been studied on the examples. A system of organizational and legal measures of state stimulation of venture business in Ukraine has been formed, based on the results of research of domestic and foreign scientists.

Given that the venture business leads to the creation of new high-tech jobs, increases tax revenues and social contributions, helps to equalize regional stratification, achieve competitiveness of enterprises and industries, supports the widespread development of infrastructure, provides new jobs, new markets and goods, thereby reducing unemployment, improving national, regional and individual well-being in the country, promoting economic and social development, while ensuring national economic security, it is appropriate to flourish venture business in Ukraine. The current stage of the scientific and technological revolution is characterized by growing dynamism of economic processes, accelerated renewal of consumer goods, technological solutions, the emergence and development of fundamentally new industries, whose products should best meet consumer needs, not limited to existing achievements.

Practical implications. The results of this study are of interest to venture capitalists seeking to improve their operations and strengthen their competitive position in the market, as well as to government agencies to support domestic venture capital.

Originality/value. This study highlights the elements of the system of state incentives for the venture capital market in different countries on the examples and the system of organizational and legal measures of state incentives for venture capital in Ukraine.

Key words: venture financing; venture business; innovative enterprises; innovative projects.

Paper type: Research paper.